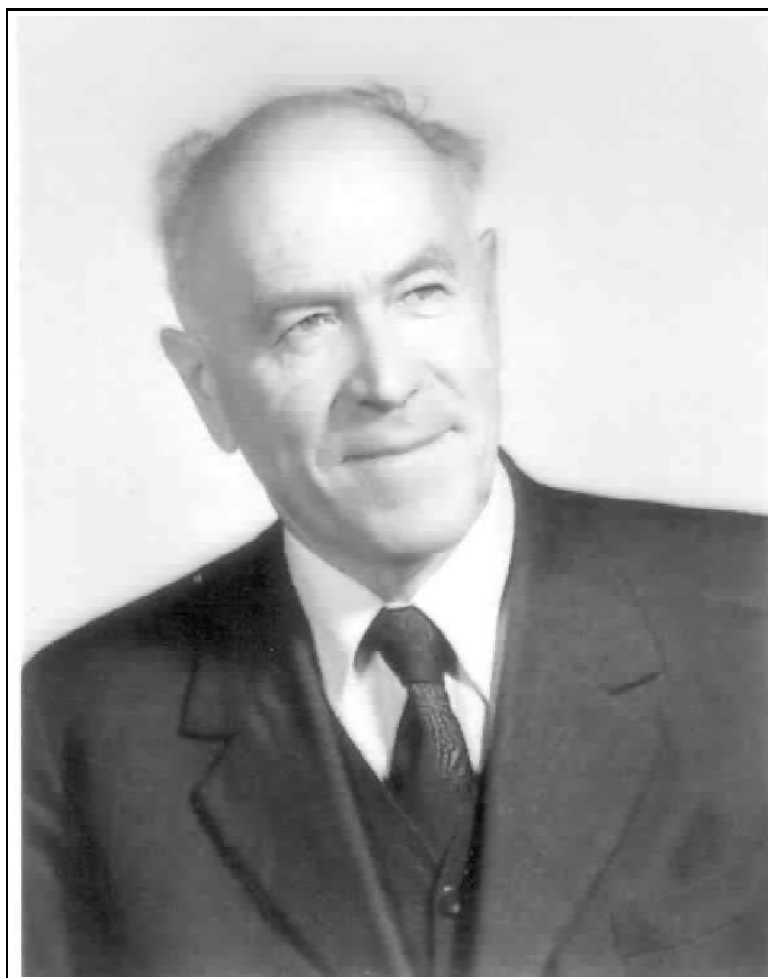

2008. LXII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / Soproni Arcok / Szála Erzsébet: Sümeghy József (1920. június 2.–2007. március 5.)

**Szála Erzsébet: Sümeghy József
(1920. június 2.–2007. március 5.)**

Sümeghy József evangélikus lelkész Rábcakapin, a Rábaközben látta meg a napvilágot, ám – édesapja révén – a kemenesaljai táj is az otthonát jelentette. Szülei Sümeghy József és Molnár Ilona voltak. Tanulmányait a rajkai evangélikus elemi iskolában kezdte (1923–1929), majd a Tokod-altárói Társulati népiskolában folytatta (1929–31).³⁰⁹⁽³⁰⁹⁾ 1931-től 1933-ig a budapesti fasori evangélikus gimnázium tanulója volt, majd a soproni evangélikus líceumban folytatta tanulmányait a III. osztálytól. Osztályfőnökei, Dr. Róth János, majd az V.–VIII. osztályban Dr. Bácskai János voltak.³¹⁰⁽³¹⁰⁾ Súlyos diákkori betegsége ellenére jól tanult, legfeljebb a mennyiségtan okozott számára gondot, eredményezett gyengébb osztályzatot.

Erősségei közé tartozott a vallás és a történelem. Az 1936/37-es tanévben a hallgatók történelmi pályázatán első díjat nyert „II. Rákóczi Ferenc külpolitikája” című dolgozatával. Az Ifjúsági Magyar Társaság ez évi szavalóversenyén is első helyezést ért el. Már diákkorában szenvedélyesen művelte a gyorsírást: országos versenyeken nyert okleveleket és könyvet. Az 1937/38-as tanévben a Gyorsírókör titkára is volt. 1939. júniusában jó rendű érettségét tett a Kapi Béla püspök elnökletével vezetett vizsgabizottság előtt.³¹¹⁽³¹¹⁾

449Líceumi osztálytársa, Rauwarter (Csulak) Ervin így emlékezik barátjára: „Tüskének, Tüsinék hívtuk Sümeghy Józsefet, ma már nem tudom miért. Kezdetben Jóskát a történelem érdekelte [...] majd ötödikben görögös lett. Ez egyértelműen a papi pályára utalt. Játékos kedvű, rendkívül szerényen viselkedő, mindenkire kedves, barátságos fiú volt, s komolysága ellenére nyoma sem volt benne a magába süllyedt, inkább csak magának élő fiatalembernek. Mozgékony volt, szeretett sportolni, egyszóval minden porcikájával a földön élt. [...] Jóska a Magyar Társaságban is nagyon aktív volt, a vezetőségnek tagja, és ez azért alakulhatott így, mert aktívan dolgozott, minden alkalommal gondos dolgozattal vett részt az év végi versenyeken. Pontosan emlékszem, milyen alaposan foglalkozott az erdélyi magyar irodalommal, és éppen ebben a kérdésben, főleg a nyolcadik osztályban, nagyszerűen megértettük egymást.”³¹²⁽³¹²⁾

A sokoldalú érdeklődésű és erős hittel bíró, evangélikus családból származó Sümeghy József tanulmányait a Soproni Evangélikus Hittudományi Karon folytatta 1939 és 1943 között, s szigorlati bizonyítványát kitüntetéssel szerezte meg 1943. június 10-én. Visszaemlékezésében kiemelte, hogy felejthetetlen emlékei közé tartoznak az ifjúsági kör mozgalmaiban való részvétel esztendei. Ifjúsági kör elnökként találkozhatott Németh Lászlóval, Karácsony Sándorral, Móricz Zsigmonddal és Reményik Sándorral is, aki 1943 tavaszán szállt meg a teológián.³¹³⁽³¹³⁾

Háborús időkben kezdte meg lelkészi pályáját. 1943. július 25-én szentelte pappá Kapi Béla püspök az enyingi gyülekezetben. Siófokon lakva 1943. július 18. és november 30. között megismerhette a Balaton-parti missziói szolgálat minden nehézségét.³¹⁴⁽³¹⁴⁾ 1943. december 1-jétől már a Soproni

Líceumi Diákotthon nevelőlelkésze. Ezt a szolgálatát 1944. május 31-én be kellett fejeznie, mert az intézményt a háborús események miatt bezárták. 1944 júniusától októberéig a Tolna megyei Sárszentlőrincen szolgált. Az új tanév megkezdésekor azonban ismét Sopronba irányította Kapi püspök 450úr, ám, mire – a közeledő front miatt – a városba vergődhetett, a tanévet bezárták. Ekkor a soproni 526. sz. hadikórházban teljesített szolgálatot 1944. december 31-ig. „Szomorú idők fájó emlékei maradtak bennem” – emlékezett vissza erre az időszakra. [315\(315\)](#)

1945 első napjaiban a vadosfai gyülekezet kiskaludi filiájába került segédlelkészként, s egyidejűleg a földbirtokos Ajkay István egyházmegyei felügyelő családjában ellátta a nevelő lelkész feladatát is. A háborús összeomlást és az új történelmi korszak kezdetét Kiskaludon élte át. Több evangelizációs szolgálatban is részt vett ebben a négy évben, 1949. május 18-ig. [316\(316\)](#) 1949-ben hitoktató lelkészként Győrbe került, ahol 1949. május 18. és november 17.között szolgált. Örömmel folytatta a már ismert ifjúsági munkát. 1949 adventjén Thúróczy Zoltán püspök ismét Sopronba helyezte Sümeghy Józsefet, ahol vallásstanári lelkészi állást kapott. (1949. november 18. – 1950. november 30.) Soproni hitoktatói szolgálata mellett a Teológus Otthon igazgatói teendőit is rá bízta Budaker Oszkár otthonigazgató távozása után. Mint írta: „Isten ajándékként megismerhettem közelebbről is a lelkésznevelés gondjait és a még ma is szolgáló lelkésznevezéket.” [317\(317\)](#)

1950. december 1-jétől a győri diakonissza anyaház igazgató lelkészének hívták meg. „Győrben, a diakonissza anyaházi munka mellett konferenciák tartása, valamint a börcsi filia gondozása volt a feladat. Elkezdtem építeni a börcsi gyülekezet Sándy Gyula tervezte templomát.” – emlékezik élete alkonyán. [318\(318\)](#) A diakonissza anyaházat 1951. november 30-án megszüntették. Ezután ismét Kiskaludra került, ahol helyettes lelkészként dolgozhatott 1951. december 1-től 1953. június 14-ig. Ekkor Vadosfa hívta meg rendes lelkészének, s az 1953. évi június 14-i közgyűlés közfelkiáltással, egyhangúlag megválasztotta és június 28-án beiktatták új hivatalába. [319\(319\)](#)

Németh Gyöngyivel kötött házasságát 1955-ben Thúróczy Zoltán püspök áldotta meg a vadosfai templomban. Házasságukból három gyermek született: József, Péter és Gyöngyi. [320\(320\)](#)

Az ősi artikuláris helyen, a vadosfai gyülekezetben 44 évig szolgált. E hosszú szolgálat nagyon sok feladatot, s ugyanakkor sok-sok örömet és szeretetet hozott számára. A vadosfai gyülekezethez hat filiális egyházközség tartozott. Voltak esztendő, amikor 480–510 szolgálati utat végzett. Munkáját segédlelkészek is segítették: Szentirmai Miklós három évig, Nagy István egy fél évig, Puskás János négy évig és Szűcs Kálmán 12 évig szolgált Sümeghy József lelkész mellett. Szolgálatának 44 éve alatt évente átlagosan 150–170 gyermek hitoktatását is ellátta az iskolákban. Közreműködésével négy új templom is felépült működésének területén: Potyond (1966), Magyarkeresztúr (1968), Mihályi (1987) és Kiskalud (1997) templomai. [321\(321\)](#) Szolgálatának erőssége az istentiszteleti szolgálatok, az igehirdetések, a családlátogatások, [451](#)a hitoktatás és a lelkipásztori levelezések voltak. Alapelve volt, hogy a szolgálatból hit támadjon!

Hosszú szolgálata alól 1997. július 14-én kapta meg a felmentését Szebik Imre püspök úrtól. 1998. július 1-től viszont – már nyugdíjasként – helyettes lelkészi feladatokkal bízták meg a soproni evangélikus gyülekezetben. E megbízatása alól Zügn Tamás lelkész beiktatásakor kapta meg a felmentését, ám alig fél esztendő múlva, 1999. március 19-én ismét helyettes lelkészi teendővel bízta meg az egyházkerület püspöke, majd kiegészítő lelkészi szolgálatot vállalt. Megbízást kapott a kollégiumi esti alkalmakon való szolgálatra is a 2001/2002. tanévben. [322\(322\)](#)

Nagyon szerette a fiatalokat, a líceum diákjait. Tisztelték és becsülték őt a hallgatói, a tanítványai, akik közül sokakat, de még szüleiket is, ő keresztelt, ő konfirmált. Sümeghy József, az egykori öregdiák és líceumi tanár „írásztalán fogalmazódott meg az első kezdeményezés az újra Evangélikus Líceum

megszervezése mellett”.³²³⁽³²³⁾ A Soproni Nemes Magyar Társaság diákelnöke kedves levélben hívta őt a Társaság alapításának 210. évfordulóján rendezett ünnepségre.³²⁴⁽³²⁴⁾ Megtisztelték azzal is, hogy a líceumi tanévzáró ünnepségeken őt kérték fel a Berzsenyi Díj átadására az arra érdemes diákoknak. Hittan tárgyból – vizsgáztató tanárként – rendszeresen közreműködött a líceum osztályainak érettségi vizsgáján. Több féléven át vállalta az egyetem pedagógiai karán tanuló evangélikus hallgatók hittanórájának, biblia körének megtartását is.³²⁵⁽³²⁵⁾ Sümeghy József óráit, a vele való beszélgetéseket igazán szerették a diákok. Ha tehetett, örömmel részt vett az egyetemi ünnepi programokon is. Nem fukarkodott az elismeréssel, mert mindig és mindenkiben talált okot a dicséretre. Mindig volt ideje, hogy megálljon és – akár csak röviden is – beszélgessen szolgatársaival, tanártársaival, diákjaival. Rendszeresen hívták és várták az öregdiák találkozókra is.

Rendkívüli munkabírása volt, melyhez hitéből merített erőt. 81 éves korában, a 2001-es esztendőben például 21 istentiszteletet, 3 bibliaórát, 4 ügyeletet, egy esküvőt, négy keresztelőt, négy temetést és 42 gyülekezeti tag (betegek, hívők) látogatását végezte el.³²⁶⁽³²⁶⁾ Az ünnepek, nemzeti és egyházi ünnepek egyaránt fontosak voltak a számára. A hagyományok ápolása, nemzeti nagyjaink emlékének idézése gondolkodásának szerves része volt. Az egyháztörténeti hagyomány, amelyet majd egy fél évtizeden át a vadosfai gyülekezet tudatában ébren tartott, a kuruc tábori lelkész, Áts Mihály (1704–1705), Fábri Gergely püspök (1737–1753) és mások munkálkodásának története, mind példaként szolgáltak számára. „Építő lelkése volt gyülekezetének a szó szoros és átvitt értelmében is. Lelkeket építő lelkész volt. ... Istentől kapott képessége révén név szerint ismerte a több mint ezer fős vadosfai gyülekezet majd minden egyes tagját. Életüket igyekezett mindig nyomon követni, és ha szükség volt rá, minden esetben örömmel és szívesen segítette a gyülekezet tagjait.”³²⁷⁽³²⁷⁾

Sümeghy József 2007. március 5-én, nyolcvanhét éves korában hunyt el. Egy hitben erős, tevékeny élet gondolatait őrzik a *Kisalföld* c. napilapban rendszeresen ⁴⁵²megjelentetett „Heti tünődései”, vagy a Panoráma, majd a Corvinus Rádióban elhangzott „Örömhír” adásai. Évtizedeken át olvashattuk írásait az *Evangélikus Élet*, az *Evangélikus Naptár*, a *Nyugati Kapu* és más periodikák hasábjain.

Sümeghy József mindig és mindenkor, mindenkihez türelemmel és szeretettel szólt, hitelesen élt és hittelt tanított. Gyakran mondta: „ki mint vet, úgy arat.” Sümeghy József aratása bőséges, hiszen tovább él a fiatalok és a szolgatársak lelkében, emlékezetében.

2008. LXII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / Soproni Arcok / Hegedűs Elemér: A katonai Mária Terézia Rend lovagja, vitéz vihari báró Willerding Rezső gyalogsági tábornok

Hegedűs Elemér: A katonai Mária Terézia Rend lovagja, vitéz vihari báró Willerding Rezső gyalogsági tábornok

A sopronbánfalvi hősi temetőben, az Emlékműtől pár lépésre nyugszik Sopronban nyolcvan éve elhunyt vitéz vihari báró Willerding Rezső gyalogsági tábornok. Az Osztrák-Magyar Monarchia hadseregének egyik nagyon tehetséges tábornoka volt, aki az I. világháború során megkapta a legmagasabb kitüntetést, a katonai Mária Terézia Rend lovagkeresztjét.

A Willerding család Poroszországból, Hildesheimből származik, onnan jöttek Magyarországra. Willerding Ágost (Buda, 1808. – Bécs, 1884.) császári-királyi főtörzsorvos, Gyula nevű testvérével együtt 1860. november 7-én kapta meg az osztrák nemességet, ezzel egyidejűleg használhatták a „vihari” nemesi előnevet is. Ezt követően 1877. január 24-én Willerding Ágostot lovagi címmel (Ritter von) tüntette ki az uralkodó, jutalmazva addigi tevékenységét a hadseregben. Felesége a szintén katonai